

Lidt om Kragerø-Slægten Biørn og dens Oprindelse.

Af Arkivar E. A. Thomle.

I »Norske Slægter« 1915, S. 18 ff., har nu afdøde Arkivar H. K. Steffens — vistnok udelukkende efter Oplysninger fra Familien selv — ogsaa leveret en Oversigt over Familien Biørn i Kragerø. Ifølge denne Oversigt skal Slægten oprindelig skrive sig fra Tønsberg, hvor Skipper Henrik Paulsen »Biørn«, gift med Karen »Østnæs«, var Fader til Kjøbmand og Trælasthandler i Kragerø Ole Henriksen Biørn, der skal være født i Tønsberg 1709. At han som nævnt angives født i Aaret 1709 skriver sig uden Tvivl alene derfra, at han ved sin Begravelse i Kragerø 23. Juni 1769 i Kirkebogen siges at være »59 Aar gl«. Der kan vel heller ikke godt være nogen Tvivl om, at denne Skipper Henrik Paulsen »Biørn« maa være den Henrik Povel sen »Ørtznes«, der blev begravet i St. Laurentii Kirke i Tønsberg 15. Febr. 1718, 42 Aar gl. Han skulde saaledes være født ca. 1676, hvor oplyses ikke. Naar han kaldes Henrik Povelsen »Ørtznes«, er det imidlertid forklarligt nok, da han ved Skjøde af 21. Marts 1702, thgl. 21. April 1703, af sin Svigermoder Karen Hr. Michel Michelsens købte Gaarden Ørsnæs, af Skyld 2 Pund Smør i Nøtterø Prestegjæld mod en Panteobligation i Ejendommen, stor 250 Rdl. Sandsynligvis har han ogsaa helt til sin Død været bosat paa Ørsnæs, hvor i alle Fald den største Del af hans Børn ere fødte. De ere derfor ogsaa døbt i Nøtterø Kirke, ikke i nogen af Tønsbergs Kirker.

Med sin Hustru Karen Michelsdatter, der var født i Tønsberg ca. 1681, maa han være bleven gift før 1699, sandsynligvis i Sems Kirke, da Vielsen hverken findes i Nøtterø Kirke eller i nogen af Tønsberg Kirker. Konen var nemlig en Datter af Sognepræsten til Sem og Slagen Præstegjæld samt til St. Laurentii Sognekald i Tønsberg Hr. Michel Michelsen Holst og Maren Nilsdatter Buntzow. Hr. Michel Holst var — efter Müller, Jarlsbergs Beskrivelse — født i Christiania 3. Febr. 1631 af borgerlige Forældre. Han blev Student fra Christiania Latinskole 1655 og immatrikuleret ved Københavns Universitet 29. Mai s. A. I 1657 tog han theologisk Embedseksamen og vendte derefter tilbage til Moderen i Christiania, hos hvem han forblev til han 8. Juni 1658 reiste til Tønsberg som Informator for sin senere Svigerfader Hr. Niels Mathiesen Bunt-

zows Børn. Buntzow var nemlig dengang Sognepræst ved St. Laurentii Kirke. Da Latinskolen i 1663 var færdig, blev Michel Holst Rector sammesteds og aflagde 3. April s. A. Ed som saadan. Men kort efter maa han tillige være bleven personel Capellan hos Hr. Niels Buntzow. Thi da han under 1. Sept. 1670 søgte om at blive personel Capellan hos Sognepræsten til Sem og Slagen, Jon Simonsen Krog, med Ret til at succedere ham i Embedet, hvorom ogsaa Krog selv 29. Aug. s. A. androg, oplyste han, at han i 13 Aar havde været i Kirke- og Skoletjeneste i Tønsberg, hvilket viser, at han foruden at være Rector ved Latinskolen tillige maa have været Capellan hos Svigerfaderen, dertil ordineret i Christiania 1. Juli 1664, da han aflagde Ed som »Comminister«. I Ansøgningen oplystes det videre, at Krog paa Grund af Sygelighed i 1½ Aar ikke havde kunnet bestyre sit Embede og at det hvert Øjeblik kunde ventes at han vilde afgaa ved Døden og at derfor ogsaa Hr. Michel havde bestyret Embedet for ham fra Pintsedag s. A. Ved aabent Brev af 24. Novbr. s. A. fik han ogsaa Ret til at succedere Krog i Embedet, naar han afgik ved Døden eller dette paa anden Maade maatte blive ledigt. Krog er vistnok ogsaa død kort efter. Thi 1. Marts 1671 aflagde Hr. Michel Michelsen Ed som Sognepræst til Sem og Slagen. Da Ulrik Frederik Gøldenløve s. A. havde faaet oprettet Larvigs Grevskab, fik Michel Holst 17. Juni 1679 en ny Bestalling af Gøldenløve paa at være Sognepræst til Sem og Slagen, samt tillige paa at være Sognepræst til St. Laurentii Kirke i Tønsberg, som ved denne Leilighed forenedes med Sem, medens Svigerfaderen, der tidligere havde været Sognepræst til St. Laurentii Kirke, samme Dag fik Bestalling som Sognepræst til Nøtterø. Paa denne Bestalling erholdt Hr. Michel 30. Mai 1691 kgl. Confirmation. I 1690 havde han en Sag med Krogs¹⁾ Enke Dorothea, om hendes Tilkommende af Kaldet, idet hun under 13. Januar s. A. stævnedes ham angaaende en mellem dem den 23. April (Sept.?) 1672 (vistnok paa Skiftet efter Krog) oprettet Contract, idet hun paastod at hun ifølge en senere Forening sluttet 17. Sept. 1689 med Provsten Hr. Anders Glostrups Bifald

¹⁾ Jon Simonsen Krog aflagde 12. Oktbr. 1643 Ed som Sognepræst til Sem og Slagen. Han havde før været Rector i Tønsberg. Konen Dorothea, der endnu levede 1690, kan muligens haft en Datter Margrethe Jons sal. Assessor Crameri Efterleverske, der døde paa Nøtterø Præstegaard 10. Septbr. 1719 (begr. 19. s. M.), 80 Aar gl., »min sal. Værmoder«, som Sognepræsten Nicolai Mancin skriver i Nøtterø Kirkebog. Mancin (født i Trondhjem 1662, † i Nøtterø 1. Mai 1737) var nemlig Hr. Niels Buntzows Eftermand som Sognepræst til Nøtterø og blev 19. Maj 1700 i Frue Kirke i Tønsberg gift med Sophia Amalia Cramer, der altsaa var en Datter af Præsident i Frederiksstad og Assessor i Overhofretten i Norge, Bernhardus Cramer og Margrethe Jons (eller Jøns).

havde tilgode 186 Rdl. 2 Ort 18/. Hr. Michel mødte ved sin Svoger Frants Nielsen (Buntzow), der kun vilde erkende, at Enken havde 23 Rdl. 2 Ort 6/ tilgode. Sagen blev 3. Febr. 1690 udsat til den 10. s. M. »til endelig Doms Afgørelse om de ikke desforinden mellem dem selv kan forenes«. Men dette maa vel imidlertid være sket. Thi Sagen forekommer ikke mere i Protokollen. Hr. Michel Michelsen skal være død 3. Febr. 1697. Men han findes ikke begravet i Tønsberg og er vel derfor begravet i Sem. Han blev gift i Tønsberg 8. Okt. 1665 med Maren Nielsdatter Buntzow, der var født ca. 1645 — uden Tvivl i Tønsberg, hvor hun ogsaa døde 2. Febr. 1720 (begr. i Frue Kirke 12. s. M.), 75 Aar 3 Uger gl., Datter af Sognepræsten til St. Laurentii Kirke Niels Mathiesen Buntzow¹⁾. Skifte efter hende begyndte samme Dag, hun døde,

¹⁾ Hr. Niels Mathiesen Buntzow, var født i Oslo 1615, er formodentlig den »Nicolaus Matthiæ Norvag«, der 21. Oktbr. 1633 immatrikuleredes som Student ved Kjøbenhavns Universitet fra Christiania Skole, aflagde Ed som Sognepræst til St. Laurentii Kirke i Tønsberg 19. Juli 1643 og fik 17. Juni 1679 af Gyldenløve Bestalling som Sognepræst til Nøtterø, hvor han døde 29. April 1688, 73 Aar gl. Sognepræsterne til St. Laurentii Kirke havde fra gamle Dage haft Indtægterne af Tønsberg Provstigods, men efter Mag. Fin Sigvartsens Død i 1628 blev Provstigodset en verdslig Forlening og Sognepræsten til Laurentii Kirke blev deraf kun tillagt 96 Rdl. i Penge og 18 Tdr. Korn. Han mistede derved sin væsentligste Indtægt. Efter Klage fra Borgmester og Raad blev det derfor ved Kongebrev af 28. Mai 1653 overdraget Gregers Krabbe og Vincents Bildt at fremkomme med Forslag om, hvorledes Præsten kunde blive hjulpen og disse foresloge, at Hr. Niels Mathiesen, naar Vincents Steensen, som da var forlenet med Provstiet, afgik derfra, skulde tillægges noget af Lenet. Hermed forblev det til Provstigodset 10. Juli 1656 blev overdraget Rentemesteren Hr. Mogens Friis, der nægtede at betale Beløbet og udvirkede, at Hr. Niels Buntzow under 11. Marts 1662 istedetfor fik Kirketienden af Sande og Vaale Kirker med deres Annekser, naar det fornødne til Kirkernes Vedligeholdelse var afdraget. Hermed var han dog lidet tjent, da Kirkerne vare brøstfældige, saa der ikke blev noget tilovers for Præsten. Han søgte derfor 26. Novbr. 1666 om enten at faa Sande Kongetiende eller tillægges noget af Lenet. Dette skete vistnok ogsaa ved Kongebrev af 21 Juni 1667. Thi den 9. Septbr. 1671 klagede han over sine daarlige Indkomster, af hvilke han med Kone og Børn ikke kunde leve, og da oplyser han, at han havde faaet 100 Rdl. af Akershus Len. Han søgte derfor om at blive tillagt Gavepengene af Vivelstad Kirke og ved A. B. af 16. Oktbr. 1671 blev det bestemt, »at hvis Gavepenge af Vivelstad Blok aarlig til Kirkerne og de Fattige kunde indkomme skulde tilfalde Hr. Niels indtil bemeldte Præst paa anden Maade nødtørftigen Maade kan vende forsiunet«. Det synes imidlertid, at han ogsaa har haft vanskeligt for at faa de 100 Rdl. af Lenet. Thi ved Statsholderen Resolution af 31. Januar 1677 fik han udvirket en Ordre om at de skulde udbetales ham. I 1679 blev han Sognepræst til Nøtterø, hvor han døde 29. April 1688 (begr. 7. Mai s. A.), 73 Aar gl. Han var gift 2 Gange, første Gang med en Margrethe, og senere med Maren Sørensdatter, der overlevede ham, og skal i 1ste Ægteskab have haft 16 Børn. Han selv siger 1667, at han sidder med Hustru og 7 Børn. Niels Mathiesen Buntzow har dog vist haft Midler. Thi han ejede flere Ejendomme i Jarlsberg, af hvilke han 20. Febr. 1654 mageskiftede

2. Febr. 1720. Foruden en afdød Søn havde hun kun 4 Døtre, der bleve voksne. Børnene vare: 1) Truls Michelsen, † ugift 1708. Han findes ikke begravet i Tønsberg, men Skifte efter ham holdtes der fra 24. Januar 1708 til 14. Febr. 1709, da det blev sluttet. Formuen beløb sig til 121 Rdl. 3 Ort 22/, af hvilken Moderen og hver af hans Søstre tilfaldt 24 Rdl. 1 Ort 14/. 2) Anna Michelsdatter, der døde i Tønsberg 1706 (begr. i Frue Kirke 17. Aug. s. A.), 34 Aar 2 Mdr. gl. Hun var gift med Hr. Nils Madsen Gram, der kaldte sig Løvengram, med hvem hun havde 2 Børn. Om ham findes Oplysninger i dette Tidsskrift 2. R. II. 67 Noten og fl. St. Naar det der hedder, at Grams Hustru var Datter af Sognepræsten til Frue Kirke, Hr. Niels Trondsen, beror det paa en Misforstaaelse. 3) Karen Michelsdatter, der (før 1699) var gift med Henrik Paulsen paa Ørsnæs, som var død før Svigermoderen. 4) Maren Michelsdatter, der ved Broderens Død var ugift, men 7. Novbr. 1715 i Nøtterø (trol. paa Ørsnæs 11. Sept. s. A.) blev gift med Elias Paulsen, født c. 1680, † c. 1720, en Halvbroder af Søsterens Mand. Hun døde i Tønsberg 1756 (begr. i den aabne Begravelse i nordre Ving af St. Laurentii Kirke, 7. April s. A.). I sit Ægteskab havde hun — saavidt vides — kun 2 Børn, nemlig Sønnen Michel, født i Tønsberg 10. Juli 1717 (døbt i St. Laurentii Kirke 14. s. M.), der tog Moderens Familienavn Holst og døde som resid. Capellan i Tønsberg 1767, (begr. 6. Aug. s. A. »i hans fædrene Begr. paa nordre Side ved Choret« i St. Laurentii Kirke), 50 Aar gl., og Datteren Anna, døbt i Frue Kirke i Tønsberg 5. Juli 1721. 5) Margrethe Michelsdatter, der blev begravet som Enke i Frue Kirke i Tønsberg 28. Januar 1762, 89 Aar gl. Hun blev gift med Skomager Peder Pedersen Lund, † i Tønsberg 12 Mai 1756 (begr. 16 s. M.), nær 80 Aar gl. Skifte efter ham holdtes i Tønsberg 2 Juni 1756. Han havde ingen Børn i dette Egteskab. Men i sit 1ste Egteskab med Sebilla Larsdatter, hvem han ægtede i St. Laurentii Kirke i Tønsberg 16 Novbr. 1705 (trol. 17 Juli s. A.), havde han en Datter.

Som foran nævnt var Henrik Paulsen paa Ørsnæs gift med Karen Michelsdatter Holst, der efter Mandens Død 2den Gang i Tønsberg 3. Decbr. 1721 blev gift med »Borger og Indvaaner i Tønsberg« Hans Pedersen, der

Gaardene Rustau i Hof, $\frac{1}{2}$ Skud Mel og $\frac{1}{2}$ Dl. Fornødspenge m. B., Elgestad i Nøtterø, 2 Pund Smør u. B. og søndre Haukerød i Sandehærred, $\frac{1}{2}$ Pund Smør med Bygsel, mod Ørsnæs, 2 Pund Smør m. B., der var Kronens og paa dette Mageskifte fik han 7. Juni kgl. Confirmation. Dermed kom Ørsnæs over til Hr. Niels Mathiesens Efterkommere.

ved dette Giftermaal blev Eier af Ørsnæs, som han 14. Novbr. 1725 og 24. Januar 1727 pantsatte til daværende Oberst Johan Frølich for tilsammen 450 Rdl. Om han til Stadighed har boet i Tønsberg eller paa Ørsnæs kan man ikke se. Hans Pedersen »Vesterlænding« blev begravet paa Graabrødre Kirkegaard i Tønsberg 13 April 1741, 40 A. gl. Ved Testamente af 8 Mai 1730, thgl. 25 s. M., gav han Konen Halvdelen af sin Boeslod i Boet. Den 22. Okt. 1739 (thgl. 24. Novbr. s. A.) gav han Fru Wittekind Maria Stockfleth sl. afg. Mag. Thomas Gerners Efterleverske Pant Ørsnæs for 500 Rdl. til Indløsning af Gjelden til Generalmajor Frølich. I 1742 var Hans Pedersen død, da Ørsnæs ved Auktion i Boet 20. Febr. s. A. blev solgt til Commandeur-Capt. Ole Budde, der fik Skøde paa Eiendommen 2. April 1742 (thgl. 6. s. M.). Mod Auktionen nedlagde både Niels Henriksen ved sin Svoger Otto Bull i Tønsberg og Peder Pedersen Lund Protest, da det var deres Odelsgoods, den første fordi han var en Søn af Henrik Paulsen og Karen Michelsdatter og den sidste fordi han var gift med Margrethe Michelsdatter (Holst). I sit 2det Ægteskab med Hans Pedersen havde Karen Michelsdatter ingen Børn. Derimod havde hun med sin 1ste Mand Henrik Paulsen — saavidt man har fundet — følgende, der med Undtagelse af den ældste Søn samtlige ere fødte paa Ørsnæs og døbt i Nøtterø Kirke, nemlig:

1) **Niels Henriksen**, der formodentlig er født og døbt i Sem, hvis Kirkebøger for denne Tid mangler. Han levede som Skipper i Tønsberg ved Stedfaderens Død i 1742, da hans Hustru Maren, Niels Henriksens, fra Tønsberg 6. April s. A. paa Mandens Vegne lyste Pengemangel, eftersom han tænkte paa at tage Ørsnæs tilbage med Odelsret. Manden var da »udenrigs«, men havde tidligere ved Svogeren Otto Bull protesteret mod Auktionen over Ørsnæs. Erklæringen thinglæstes i Nøtterø 6. April 1742. Om de havde Børn vides ikke. 2) **Michel**, døbt i Nøtterø Kirke 31. Mai 1700. Gift i Tønsberg 21. Febr. 1731 (viet i Huset uden Trolovelse og Lysning ifølge kgl. Bevilling) med **Maren Hansdatter Arveskoug**, født c. 1703, † i Tønsberg 1743 (begr. i St. Laurentii Kirkesogn 17. Jan. s. A.), 40 A. gl., Datter af Hans Jensen A. og Guri Børgesdatter. Hun var 1) gift med Niels Sørensen Holbech, begr. i St. Laurentii Kirke 2. Novbr. 1729, 31 A. ÷ 13 D. gl. 3) **Peter**, døbt i Nøtterø Kirke 11. Juni 1702, begr. der 4. April 1703. 4) **Christine**, døbt i Nøtterø 28. Januar 1704; vistnok »Henric Ørsnæs Datter Ane Kirstine«, der blev begravet i Nøtterø 13. Juni 1708. 5) **Paul**, døbt i Nøtterø 25. Aug. 1706, begr. der 21. Januar 1713. 6) **Kjeld**, døbt i Nøtterø 21. Januar 1709, begr. der 26. Januar 1710. 7) **Ole**, døbt i Netterø 4. Oktbr. 1711. 8) **Mari Cathrine**, døbt i Nøtterø 5 Marts

1713. Gift i Tønsberg 28 Juli 1733 (viet i Huset uden Lysning og Trolovelse ifølge kgl. Bevil. af 11. Juni s. A.) med E i l e r H e n r i k s e n (Stoltenberg), døbt i St. Laurentii Kirke 16 April 1691, begr. der 7 Marts 1739, 48 A. gl., Søn af Kjøbmand og Kirkeværge i Tønsberg Henrik Mogensen (Stoltenberg) og Anna Jensdatter. Han var 1) gift 26 Juli 1714 i Frue Kirke i Tønsberg med M a r e n P e d e r s d a t t e r N ø r h o l m, døbt i Tønsberg 18 Marts 1705 (begr. der 3 Marts 1719?); Datter af Borgermester Peder Clausen N. og Anna Orloff. Eiler Henriksen gav 26 Aug. 1735 Konens »Stiffader« Hans Pedersen Afkald for hendes Arv efter hendes Fader paa Skifte efter ham i Tønsberg 13 Decbr. 1719, stor 55 Rdl 2 Ort 22 Skilling. 9) A n n e K i r s t i n e, døbt i Nøtterø 11. Sept. 1715; vistnok »sl. Henrich Povelsens Datter«, der blev begravet i St. Laurentii Kirke i Tønsberg 2. April 1718. 10) M a d s, døbt i Nøtterø Kirke 24. Oktbr. 1716, begr. i St. Laurentii Kirke i Tønsberg 13. April 1718. — Af Børnene levede saaledes Sønnerne Niels, Michel og Ole og Datteren Anne Kirstine. At det var den her nævnte O l e H e n r i k s e n, der var døbt i Nøtterø 1711, der kom til Kragerø og antog Navnet »B i ø r n«, som Familienavn, kan der ikke godt være nogen Tvivl om. Det siges vistnok i Kragerø Kirkebog at Ole Henriksen Biørn ved sin Død i 1769 var 59 Aar gammel. Men saadanne Aldersangivelser i Kirkebøgerne er i Regelen kun omtrentlige og overnaade lidet at stole paa. At Ole Henriksen Biørn i Kragerø er Henrik Paulsen Ørsnæs's Søn, der blev født paa Ørsnæs i 1711, følger med Nødvendighed deraf, at der overhovedet ingen anden Henrik Paulsen findes, der har ladet døbe nogen Søn af Navnet Ole, hverken i Tønsberg eller Nøtterø og bestyrkes ogsaa ved, at Ole Henriksen Biørn i Kragerø i 1742 lod en Søn døbe med Navnet »Hans Pedersen«, oiensynlig opkaldt efter hans netop da afdøde Stedfader Hans Pedersen paa Ørsnæs. Ole Henriksen Biørn i Kragerø gav ogsaa 5 Decbr. 1735 sin »Stiffader« Hans Pedersen i Tønsberg Afkald for sin Arv efter Faderen ifølge Skifte af 13 Decbr. 1719 111 Rdl. 1 Ort 20 Skil. Hvorfra Ole Henriksen har faaet Familienavnet »Biørn«, siges intet Sted. I Kirkebogen kaldes han stadig blot Ole Henriksen, aldrig »Biørn«. Men han synes derimod selv at have brugt Familienavnet. Man kunde antage, at han havde faaet dette ved Opkaldelse efter den Ole Biørn (eller Biørnsen), der levede i Tønsberg i Slutten af det 17de Aarhundrede. Thi denne Ole Biørn der blev gift i St. Laurentii Kirke i Tønsberg 19. Oktbr. 1691 (tr. 29. Juli s. A.) med Anna Alfsdatter, stod oiensynlig i et nært Bekendtskabs- og Venskabsforhold til Hr. Michel Michelsen, hvis Datter Anna 18. Marts 1696 i St. Laurentii Kirke holdt hans ældste Datter Anna Margrethe over Daaben. Det kunde derfor godt tænkes, at

Ole Henriksen har været opkaldt efter ham og i Daaben faaet Navnet Ole B i ø r n. Thi at dette sidste Navn ikke findes i Nøtterø Kirkebog beviser næppe noget, da Anførselerne i Kirkebogen ere meget kortfattede og vistnok ogsaa meget ufuldstændige. Men Ole Henriksen har dog nok alligevel ikke faaet sit Familienavn paa denne Maade. Thi som vi senere skal se, kaldes allerede 1702 en Farbroder af ham med Familienavnet »Biørn«, ligesom ogsaa flere af Farbrødrenes Efterslægt bruger dette Familienavn, saaledes at det maa have en anden Oprindelse.

Hvad Ole Henriksen »Biørn« angaar, maa han være den Ole Henriksen, der i 1734 havde et uægte Barn i Tønsberg. I Frue Kirkebog hedder det her under 7. April 1734: »blef Anne Margrethe Iverdatter, som er kommen fra Danmark, publice absolveret for begangne Leiermaal og udlagde til Barnefader Ole Henriksen/Hans Persens Stifson/, som nu opholder sig efter Beretning paa Risør«. Og dette Barn blev 14. Mai s. A. begravet i Frue Kirkesogn, i hvis Kirkebog det hedder: »14. Mai s. A. begravet Anna Margrethe Iversdatters uægte Barn Hendrik, gl. 8 Dage, paa Graabrødre Kirkegaard«. Aaret efter blev Ole Henriksen gift i Kragerø (viet 24. Mai 1735; Forloverne vare Svigerfaderen Simon Larsen¹⁾ og Svend Pedersen) med Johanne Simonsdatter, født paa Øen i Kragerø 12. April 1715 (døbt 18. s. M.), † i Kragerø 28. Okt. 1787 (begr. 2. Novbr. s. A.), 74 Aar gl., Datter af Simon Larsen og 1ste Hustru Anne Cathrine Andersdatter († 1720). Med hende havde Ole Henriksen følgende Børn, døbte i Kragerø: 1) H e n r i k, døbt 26. Marts 1736, vel »Søn« begr. i Kragerø 22. Decbr. s. A. 2) H e n r i k P o v e l (c: Paulsen), født i Kragerø 16. Okt. 1737 (døbt 24. s. M.); vel »Søn« begr. der 12. Mai 1738. 3) H e n r i k P o v e l (c: Paulsen), født i Kragerø 23. Sept. 1739 (døbt 30. s. M.), Uagtet han i Daaben kaldes Henrik Povel og Trælasthandler i Kragerø Henrik Olsen Biørn aldrig kaldes andet end Henrik Olsen Biørn, maa det alligevel være ham, der døde i Kragerø 21. Juli 1808 (begr. 24. s. M.), 69 Aar gl. Han blev gift i Kragerø 6. Juni 1766 (viet i Huset uden Lysning og Trolovelse efter kgl. Bevil.) med M a r e n W i l l u m s d a t t e r, begr. i Kragerø 23. Decbr. 1776, 57 Aar gl. Hun var, da hun ægtede Biørn, Enke, gift 1) i Kragerø 8. Juli 1750 med C h r i s t e n C h r i s t e n s e n K o c h, begr. i Kragerø 24. Oktbr. 1765, der muligen er den Christen Christen-

¹⁾ Simon Larsen var gift 2 Gange: 1) i Kragerø 22. Aug. 1708 (tr. 10. s. M.) med Anne Cathrine Andersdatter, begr. i Kragerø 30. Decbr. 1720 og 2) i Kragerø 12. Maj 1722 med »Margrethe Nielsdatter«. Hun kaldes paa Skiftet »Margrethe Olsdatter«, hvad der vistnok er det rette. »Simon Larsens Kone« blev begravet i Kragerø 2. Juli 1744.

sen Koch, der 31. Juli 1715 i Kragerø (trol. 3. Juli s. A.) blev gift med Johanne Sørensdatter Morch, begr. i Kragerø 17. Juli 1749. Disse Ægtefolk oprettede 29. Novbr. 1741 et Testamente (kgl. confir. 26. Jan. 1742), ifølge hvilket den længstlevende skulde beholde det hele Bo mod at udbetale den Førstafdødes Arvinger 40 Rdl., hvis Længstlevende indgik nyt Ægteskab. Formodentlig har Biørn ved dette Ægteskab med Kochs Enke faaet betydelige Midler. 4) H a n s P e d e r s e n, døbt 15. Febr. 1742, † i Kragerø 8. Juli 1807 (begr. 11. s. M.). 5) S i m o n, døbt 22. April 1744, begr. i Kragerø 10. Decbr. 1773, 30 Aar gl. ugift. 6) E l i a s, døbt 30. Marts 1746, vel »Søn« begr. i Kragerø 21. Juni 1751. 7) M i c h e l, døbt 17. Mai 1748, vel »Søn« begr. i Kragerø 14. Aug. 1748. 8) A n n e C a t h r i n e, døbt 6. Mai 1750, † i Kragerø 12. Oktbr. 1789 (begr. 17. s. M.), 39 Aar 5 Mdr. 12 Dage gl. Gift i Kragerø 6. Oktbr. 1772 (viet i Huset uden Trol. og Lysning efter kgl. Bevil. af 4. Septbr. s. A.) med Lodsoldermand L o r e n t s C h r i s t i a n A l s i n g, født i Kragerø 18. Septbr. 1744 (døbt. 24. s. M), † der 21. Septbr. 1826 (begr. 27. s. M), Søn af Jurgen Alsing og Marte Olsdatter. 9) M i c h e l, døbt 30. Septbr. 1751; »Barn« begr. i Kragerø 26. Maj 1753. 10) H e n r i k, døbt 25. Aug. 1752; »Søn« begr. i Kragerø 2. Mai 1755. 11) E l i a s, døbt 27. Febr. 1753; »Barn« begr. i Kragerø 27. Aug. 1758. 12) E l l e f, døbt 18. Mai 1755, vel »Barn« begr. i Kragerø 7. Juni s. A. 13) P o v e l, født i Kragerø 11. Aug. 1757 (døbt 18. s. M.), † der 24. Novbr. 1828 (begr. 29. s. M.), 71 Aar gl. Han blev confir. i Kragerø Dom. Læt. (o: 29. Marts) 1772. 14) K i r s t e n, døbt 13. Septbr. 1758. Er ikke begravet i Kragerø, hvor hun dog heller ikke findes confirmeret, saa hun vistnok maa være død i ung Alder før sin Confirmation. Af Ole Henriksens Børn bleve saaledes antagelig kun 4 Sønner og 1 Datter voksne. Om deres Descendents er det ikke Opgaven her at levere nogen nærmere Redegørelse.

I det foregaaende har man saaledes meddelt, hvad der for Tiden vides om H e n r i k P a u l s e n Ø r s n e s's og K a r e n M i c h e l s d a t t e r H o l s t's Efterslægt. Derimod har man ikke herved faaet nogen Forklaring om, h v o r f r a H e n r i k P a u l s e n s e l v skriver sig. At han ikke oprindeligt har hørt hjemme paa Ørsnæs, er klart, da denne Eiendom var Konens Odelsgods og først ved hende kommen i hans Eie. Paa den anden Side kan man vist gaa ud fra, at ogsaa H e n r i k P a u l s e n maa have været fra Nøtterø eller det deromkring liggende Distrikt. Dette viser sig da ogsaa at være Tilfældet. Thi ifølge en gammel Overformynderrulle for Kragerø, der endnu eksisterer i Statsarkivet i Christiania, blev der 14. Novbr. 1692 i Kragerø holdt Skifte efter S l. P o v e l H e n r i k s e n, ved hvilket Sønnerne: K j e l d

Povelsen, Henrik Povelsen og Hans Povelsen i mødrene Arv hver tilfaldt 33 Rdl. 2 Ort 14 Sk. I lige Maade tilfaldt hans Børn Kjeld Povelsen, Henrik Povelsen, Hans Povelsen og Elias Povelsen hver i fædrene Arv 21 Rdl. 23 Sk. I Protokollen hedder det endvidere, at Moderen selv værger for Elias Povelsen (der altsaa var under 18 Aar), medens Kjeld Povelsen skulde være »Tilsynsmand« for Broderen Henrik Povelsen, der vel derfor har været over 18 Aar gl. Om Hans Povelsen, der var umyndig og hvis Værge var Laurits Clausen, hedder det, »at hans Arv er siden forflyttet til hans Stiffader Peder Hansen, derfor givet Afkald«, dat. Kragerø 26. Januar 1704, thgl. 28. s. M., og ifølge dette Afkald var Hans Povelsen dengang bosat i Risør. Han maa saaledes være født ca. 1682. Af det foranstaaende fremgaar det for det første at Povel Henriksen, der selv maa være død i Kragerø før 1692, har været gift 2 Gange, at han i sit 1ste Ægteskab har haft 3 Sønner: Kjeld, Henrik og Hans og i 2det Ægteskab Sønnen Elias Povelsen samt at den sidstes Moder har overlevet Faderen og paany giftet sig med Peder Hansen, »wohnhaftig i Kragerø«. I den samme Overformynderrulle findes der ogsaa en anden Notits af megen Interesse. Det siges nemlig, at efter et Skifte af 22. Decbr. 1692 efter sl. Ole Henriksen Tandstad (i Nøtterø) tilfaldt »hans Broder sl. Povel Henriksens Børn Kjeld, Henrik, Hans og Elias Povelsønner hver i Arv 42 Rdl. 14 Sk. Senere er tilføiet, at alle Povel Henriksens Børn ere myndige »hvorfor de af Bogen udslettes«. Det er vel derfor meget sandsynligt, at Povel Henriksen har hørt til en Slægt, der har hørt hjemme i Nøtterø. Dette kan dog ikke godt være Tandstad, som Broderen Ole Henriksen allerede brugte 1665, 40 Aar gl. og hvor han levede til sin Død i 1692 (begr. i Nøtterø 22. Novbr. s. A.), omtrent 67 Aar gl. Thi Gaarden Tandstad brugtes til ca. 1650 af en Tor Tandstad og af hans formentlige Svigersøn Amund Tandstad, og da Ole Henriksen ca. 1650 fik Gaarden, er dette vistnok skeet paa den Maade, at han har ægtet Amund Tandstads Enke og en af Tor Tandstads Døtre. Det kan i alle Fald ikke ses, at der før Ole Henriksens Tid har været Opsiddere paa Tandstad, der kan tænkes at have været hans eller Broderens Farsslægt. Derimod er der paa Føyenlånd ligeoverfor Tandstad, der ligger paa Fastlandet, en anden Gaard, hvor Opsidderne hedder Henrik og Oluf og det kan derfor vist heller ikke være nogen Tvivl om, at Ole Henriksen Tandstad skriver sig herfra. Denne Gaard er Bjørnebu, af Skyld 4½ Pund Smør og 10 Skippd. Malt. Gaarden var til 1644 Krongods, men blev da pantsat til den rige Ambjørn Larsen i Tønsberg, der

senere overlod den til sin Svoger Kjeld Eriksen i Larvig, fra hvem den kom til Anders Madsen i Tønsberg. Gaarden brugtes 1593 af en Leilænding ved Navn Ole, der formentlig døde c. 1630. Men allerede 1617 havde han overladt $\frac{1}{3}$ af Gaarden til sin Søn Henrik Olsen, der senere fik hele Gaarden, af hvilken han i 1665 brugte de $\frac{2}{3}$ Parter, medens Sønnen Nils Henriksen, der da var 41 Aar gammel, fra ca. 1655 havde den sidste Trediedel i Brug. Henrik Olsen var i 1665 78 Aar gammel og var saaledes født ca. 1587 og Faderen Ole maa derfor være født ca. 1560. Henrik Olsen døde paa Bjørnebu som en gammel Mand c. 1670. Foruden Sønnen Niels Henriksen, der efter Faderens Død brugte hele Gaarden Bjørnebu, havde han — som foran antaget — Sønnerne Ole Henriksen, der kom til Tandstad, og Povel Henriksen, der kom til Kragerø og fra hvem Kragerø-Slægten Biørn nedstammer. Der er vel heller ingen Tvivl om, at Slægten har hentet sit Familienavn »Biørn« netop fra Gaarden Bjørnebu — hvor den i Aarhundreder har hørt hjemme — ved at sløife de to sidste Stavelser i Navnet. Det kan nemlig ogsaa forklare, hvorledes Familienavnet Biørn allerede i 1702 bliver brugt af Povel Henriksens Broder i Risør og hvorledes flere af dennes og Broderens Descendenter ogsaa efterhaanden ses at have optaget dette Navn. For at vise hvorledes herved forholder sig, skal nedenfor gives en kort Oversigt over Henrik Olsens Efterslægt.

Den ældste af Sønnerne har maaske været:

- 1) Niels Henriksen, der i 1665 var 41 Aar gl. og saaledes maa være født ca. 1624. Han fik ca. 1650 $\frac{1}{3}$ Del af Bjørnebu og har derfor sandsynligvis samtidig giftet sig. Han døde paa Bjørnebu 1699 (begr. i Nøtterø 22. Decbr. s. A.), »74 Aar gl.« Han var vistnok fra ca. 1650 gift med Mari Torgersdatter, der var død før Manden. Med hende havde han 4 Døtre:
 - a) Guri Nielsdatter, født ca. 1651, begr. i Nøtterø 14. Maj 1698. Gift ca. 1680 med Mons Bolærn. De havde 7 Børn.
 - b) Anna Nielsdatter, begr. i Nøtterø 2. Febr. 1743, »90 Aar gl.« Hun var saaledes født ca. 1652. Gift i Nøtterø 28. Decbr. 1702 (trol. 30. Novbr. s. A.) med Anders Evensen fra Mellem Kjølø. Han blev Bruger af den halve Del af Bjørnebu, hvor han døde 1746 (begr. i Nøtterø 30. Juli s. A.), 70 Aar gl.
 - c) Kirsti Nielsdatter, begravet i Nøtterø 29. Febr. 1699. Gift i Nøtterø 26. Oktbr. 1691 (trol. 30. Septbr. s. A.) med Arne Nielsen fra nordre Smedsrød i Nøtterø. Han blev begravet i Nøtterø 22. Febr. 1699.

Skifte efter ham holdtes 10. Novbr. s. A. Han efterlod 1 Søn.

- d) **Marte Nielsdatter**, født ca. 1663, begr. i Nøtterø 11. Oktbr. 1729, 66 Aar gl. Gift i Nøtterø 9. Januar 1704 med **Ole Jonsen Læren**, begr. i Nøtterø 10. April 1740, 69 Aar gl., Søn af Jon Læren. Han brugte den 2den halve Del af Biørnebu, men havde ingen Børn med sin Hustru, efter hvis Død han 2den Gang i Nøtterø 23. Januar 1730 (trol. 27. Decbr. 1729) ægtede **Mari Hansdatter Bugaarden**, begr. i Nøtterø 9. Decbr. 1739, 32 Aar gl., Datter af Gaardbruger Hans Svendsen Bjerkøen.
- 2) **Ole Henriksen** paa Øvre Tandstad, som han giftede sig til. Han var 40 Aar gl. i 1665 og altsaa født ca. 1625. Han døde paa Tandstad 1692 (begr. i Nøtterø 22. Novbr. s. A.), ca. 67 Aar gl. Han antages gift med **Amond Tandstads Enke**, der formentlig var en Datter af **Tor Tandstad**. Konen var vistnok død før han og med hende kan han ingen Børn have haft, da Broderbørnene i Kragerø vare blandt hans Arvinger.
- 3) **Povel Henriksen**, der formodentlig har været den yngste af Henrik Olsens Sønner, født paa Biørnebu ca. 1626. Han var før 1665 bosat i Kragerø, hvor han vel har været Skibsfører eller Handelsmand og hvor han døde i 1692, da Skifte efter ham holdtes. Povel Henriksen var — som foran nævnt — gift 2 Gange, første Gang antagelig omkring 1660 og 2den Gang ca. 1680. Hvem hans Hustruer har været, vides ikke. Men det er vist sandsynligt at den 1ste Hustrues Navn har været **Anna** (eller **Anna Kirstine**) **Kjeldsdatter**. Ikke blot fordi Navnet Anna Kirstine forekommer i alle Linier af den Slægt, der nedstammer fra Povel Henriksen, men ogsaa fordi der i Boet efter hans ældste Søn, der hed Kjeld, findes Solvtøj mærket: P. H. S. A. K. D. 3: (Povel Henriksen og Anna Kjeldsdatter 1). Det er muligt, at hun kan have været en ældre Søster af den Hans Kjeldsen Kallundborg, der blev begravet i Risør 18. Decbr. 1717 og efter hvem Skifte holdtes den 29. Aug. 1719. Denne Hans Kjeldsen var i 1701 51 Aar gl. og var saaledes født 1650, saa at i Fald Anna Kjeldsdatter var hans Søster, maa hun være adskilligt ældre, antagelig født omkring 1640, hvad der dog intet kan være til Hinder for. Hvad derimod Povel Henriksens Enke hed, vides ikke. Men hendes 2den Mand **Peder Hansen** i Kragerø, der kaldes »velfornemme Mand« levede endnu 1698, da Kjeld Povelsen i Risør pantsatte ham 1 IIud i Gaarden Hove i Sønde-

led for et Laan paa 86 Rdl. Han maa vistnok være den Peder Hansen, der blev begravet i Kragerø 23. Septbr. 1726. Og ifølge den fornævnte Overformynderrulle blev Skiftet efter ham (o: Sl. Peder Hansen paa Øen) sluttet i Kragerø 20. Nov. s. A. »hvor da Sønnen Svend Pedersen, som da var umyndig, tilfaldt 172 Rdl. 2 Ort $1\frac{2}{3}$ Sk.«, medens de 2 andre Brødre Povel (der vel er opkaldt efter Enkens 1ste Mand Povel Henriksen) og Hans Pedersen (hvilken sidste godt kan være den Hans Pedersen, der ægtede Henrik Paulsens Enke Karen Michelsdatter Holst) vare myndige« og tiligemed Moderen annammer deres egen Lod«. Senere er tilføjet »at Svend Pedersen er gift, men ej »gifvet Afkald«. Han er vel den Svend Pedersen, der var gift med Adriane, som var Fadder til Ole Henriksens ældste Søn Henrik 1736 i Kragerø og som selv var Ole Henriksen Biørns Forlover, da han giftede sig i 1735. Naar Svend Pedersen¹⁾ selv døde vides ikke. Men »Svend Pedersens Kone« blev begravet i Kragerø 5. Januar 1742 og »Svend Pedersens Moder« 25. Marts 1747. Den sidste skulde vel saaledes være Povel Henriksens Enke. Hvorfra Peder Hansen skrev sig vides ikke. Men han kan maaske være den »Petter Hansen paa Øen«, der 20. Marts 1713 gav Ole Mortensen Afkald for en Arv, som var tilfalden ham 3. Aug. 1707 paa Skifte »efter hans salig Farbroder der sammesteds sr. Laurits Engvoldsen, som denne havde været Formynder for siden sl. Christen Hansens dødelige Afgang«. Denne Laurits Engvoldsens Kone hed Kirsten Svendsdatter og efter hende holdtes der Skifte i Kragerø 7. Juni 1701. Af sit første Ægteskab med Anne (Kirstine) Kjeldsdatter havde Povel Henriksen 3 Sønner og med sin 2den Husrtu 1 Søn. Børnene vare:

- 1) Kjeld Paulsen, der i 1701 siges at være 48 Aar gl. og saaledes født ca. 1653. Det er imidlertid neppe rigtigt og da han 25. Januar 1709 blev begravet i Risør, siges det ogsaa at han var $46\frac{1}{12}$ Aar gl., hvilket er rimeligere. Det maa saaledes antages at han har været født ca. 1663. I 1698 var han Skipper i Risør og »seiler paa Danmark

¹⁾ Svend Pedersen havde følgende Børn i Kragerø: 1) Peter Nicolai, døbt 10. Marts 1733. 2) Herman, d. 20. April 1734 (bl. Fadderne nævnes Hans Pedersens Kone og Ellen Kirstine Povlsdatter) vel »Søn« begr. i Kragerø 6. Juli s. A. 3) Herman, d. 5. Juni 1735. 4) Maren Cathrine døbt 15. Septbr. 1737, vel »Datter« begr. i Kragerø 8. Juni 1741. 5) Susanne Hedvig, døbt 25. Januar 1740; vel »Datter« begravet i Kragerø 28. Juli 1742. Desuden blev »Svend Pedersens Børn« begravet i Kragerø 3. Novbr. 1730. Men det findes ikke døbt i Kragerø.

for Hyre«. Han førte Skib for Claus Berthelsen i Larvig og Skifte efter ham holdtes i Risør 21. Novbr. 1709. I Boet var der Sølvtoj mærket: P. H. S. — A. K. D., K. P. S. 1674, K. P. S. — E. L. D. 1687. Boets beholdne Formue udgjorde 231 Rdl. 3 Ort 3 Sk., der tilfaldt Enken og deres eneste gjenlevende Søn. Gift ca. 1687 med Ellen Larsdatter, der døde i Risør 20. Juni 1716 (begr. 26. s. M.), Datter af Lars og Anne Hansdatter, der i 1676 var gift med Jens Jensen i Risør. De havde følgende Børn:

- a. P o v e l K j e l d s e n, født i Risør ca. 1699, begr. der 24. Aug. 1777, 78⁵/₁₂ Aar gl. Han var Kirkeværge i Risør. Gift med Anna Hermandsdatter Lund, begr. i Risør 23. Decbr. 1766, 83⁹/₁₂ Aar gl. De havde 6 Børn, af hvilke Datteren Maren Kirstine, døbt i Risør 28. Febr. 1728, vel er den Maren Kirstine »Biørn«, der blev begravet i Risør 26. Febr. 1783, 55 Aar + 2 D. gl., ugift.
 - b. A n n e, født i Risør 11. Juni 1700, begr. der 21. Marts 1701.
 - c. A n n e K i r s t i n e, døbt i Risør 31. Mai 1702, begr. der d. 24 p. Tri. (c: 2. Novbr.) 1704.
 - d. L a r s, døbt i Risør Dom. 4 p. Tri. (c: 15 Juni) 1704; † ung, men findes ikke i Risør Kirkebog.
- 2) H e n r i k P a u l s e n, om hvem der tidligere er meddelt, hvad der for Tiden vides.
- 3) H a n s P a u l s e n »Biørn«, efter hvem der holdtes Skifte i Risør 27. Marts 1732. Han var Skibsfører og omkom ved ulykkelig Hændelse paa Søen, saa at han ikke blev begravet. Han findes derfor heller ikke i Risør Kirkebog. Da han giftede sig i Risør i Aaret 1703 kaldes han i Gjenstads Kirkebog m'ed Navnet »Biørn«, saa han formodentlig er den første af Familien, der har brugt dette Navn som Familienavn. Gift i Risør 2. Oktbr. 1703 med K a r e n L a r s d a t t e r, Enke efter Jon Jensen, vistnok en Søster af Broderens Kone. De havde følgende Børn:
- a. J o n H a n s e n, døbt i Risør 8. Januar 1704. Han døde 11. Aug. 1741 paa Søen under en Storm. Skifte efter ham holdtes i Portør i Sannikedal 1. Mai 1742. Gift med M a r g r e t h e O l s d a t t e r, hvis Lagværge var »Svogeren« Simon Larsen i Kragerø, Sviger-

- fader af Ole Henriksen Biørn i Kragerø. De havde 3 Børn.
- b. Anne Kirstine Hansdatter, døbt i Risør 21. Marts 1707, begr. der 24. Oktbr. 1707.
 - c. Kjeld Hansen, døbt i Risør 12. Febr. 1709, begr. der 19. Marts s. A.
 - d. Lars Hansen, født ca. 1712, levede 1732, 20 Aar gl.
 - e. Anna Marie Hansdatter, født ca. 1715; det er vel den Anna Maria »Biørn«, der blev begravet i Risør 4. Oktbr. 1771, 57 Aar gl.
 - f. Povel, døbt i Risør 5. Septbr. 1717; levede 1732.
- 4) Elias Povelsen, om hvem der tidligere er meddelt, hvad der for Tiden vides. Han døde ca. 1720 i Sønnens 3die Aar.
-